

Snelkookpannetje

Niet alleen eurorack modular is losgebarsten, ook allerlei kleine standalone lawaai- en effectdoosjes schieten als paddenstoelen uit de grond. Een mooi voorbeeld is de Bitranger, een analoge computer en synthesizer zo groot als een pakje diepvriesspinazie.

door Allard Krijger > allard@interface.nl

Wat als eerste opvalt aan de Bitranger, is de hoeveelheid aansluitingen in relatie tot de omvang van het ding. Er zitten héél veel in- en uitgangen op. En de Bitranger zelf past gemakkelijk in je hand. Om te zeggen dat het een complete modulaire synth in een klein doosje is, gaat net wat te ver. Er zitten filters noch envelope-generators in. Wel drie vco's, waarvan er één als lfo werkt (modulatie), en de twee andere samenwerken als geluidsbron. Samenwerken in de zin dat ze elkaar op verschillende manieren moduleren (zoals sync).

Bastl omschrijft de Bitranger als 'patchable analogue logic computer'. In de eerste twee termen kan ik me wel vinden: je kunt heel veel patches maken met de Bitranger en er zitten daarnaast ook analoge componenten in. Maar of het ook een 'logic computer' is, weet ik nog zo net niet. Misschien dat de term gebruiken vanwege de frequency divider die het hart van deze unit vormt, maar om dat nou een computer te noemen... Verderop ga ik nog wat dieper in op deze gedachte, want het verhaal dat je met een analoge computer muziek maakt, is natuurlijk te interessant om te laten liggen. De Bitranger heeft de vorm van een speelgoed-autootje, als je er van de zijkant tegenaan

kijkt. Het voorste deel (in deze vergelijking de motorkap) is een beetje lager dan het achterste deel (de cabine). Deze vorm bevoordert, bedoeld of onbedoeld, de overzichtelijkheid van het apparaat. Dat is wel nodig, want met al zijn knoppen, ingangen, uitgangen en schakelaars kan de Bitranger erg intimiderend overkomen. De terminologie die met wit op de zwarte behuizing is gedrukt, doet daar nog een schepje bovenop: lfo, vco, hfo, hard freeze, utility belt, divider bits, adventure bits, Mux1, Mux2, Xor en zo nog wat meer aanduidingen. Niet een instrument waarvan meteen duidelijk is wat het kan of doet...

Space Invaders bombs

Op die vragen is ook na enige studie niet heel eenvoudig een antwoord te geven. De Bitranger doet veel, of ook heel weinig, afhankelijk van hoe je ermee omgaat. Maar een dag intensief met de Bitranger doorbrengen met de handleiding op schoot is wel het minimum aan inspanning dat je erin moet steken om een idee te krijgen van wat je eruit kunt halen. Maar dan blijkt wel dat de Bitranger waarmaakt wat zijn raadselachtige en complexe voorkomen belooft. Het is een onuitputtelijke bron van bleeps, drones, arpeggio's, C64-achtige fx, Nintendo goodies,

INFO

- prijs: € 222,- excl btw
- distributie: bastl-instruments
- internet: www.bastl-instruments.com

SPECIFICATIES

- lfo-clock oscillator voor ritmische modulatie
- vco-oscillator sync't met hfo-oscillator
- 4 modes van modulatie selecteerbaar met 2 schakelaars
- ingebouwde speaker met volumecontrol
- 9V dc-voeding of batterij aan/uit-schakelaar
- inclusief 3 lichtsensoren om de oscillators te sturen
- Patchbay
- 118 jumperkabel patch connecties
- 3x cv-ingangen, sync-ingang, snelheidsknop en bendaansluitingen per vco
- Divider Bits-sectie gebruikt multispeed klok-pulsen om patronen samen te stellen
- Adventure Bits-sectie voegt onregelmatige patronen toe
- Mux 1- en Mux 2-ingangen om dataloops en golfvormen te moduleren
- stereo-uitgang van Mux 1- en Mux 2-secties
- Byte cv-sectie is een R2R dac-converter die van bits cv maakt
- Utility Belt-sectie voor handige functies
- Aansluitingen
- 3,5mm stereo hoofdtelefoonuitgang
- clock-input voor syncen met lfo-oscillator
- clock-output
- cv-output via Byte dac-sectie
- cv-input voor vco
- cv-in/out-aansluitingen kunnen naar de patchbay gestuurd worden

noise in alle variaties zolang het maar knauwend is, Space Invaders bombs, basgrooves, lead flippops, en zo meer en zo meer. De Bitranger lijkt qua opzet een klein beetje op de Olegtron 4080, die ook werkt met een frequency divider en met dezelfde soort in- en uitgangen, maar de twee zijn helaas niet compatibel. De Moog Werkstatt is wél compatibel met de Bitranger, evenals eurorack.

Frequency divider

Het belangrijkste onderdeel van de Bitranger is – naast de vco, hfo en lfo – de frequency divider. Die doet niets meer en niets minder dan wat de naam doet vermoeden. Hij neemt de frequentie van de lfo en deelt die door 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, en zo verder tot 4096. Hoe hoger het getal, hoe langzamer de uitkomst. De lfo is een blokgolf, de uitkomst is dus steeds een bepaalde periode hoog signaal, en dezelfde periode laag signaal. Oftewel 'ja' en 'nee'; ook te vertalen als '1' en '0'. Vandaar dat men de term 'computer' durft te gebruiken, vermoed ik. Op een bepaalde manier klopt dat wel een beetje; de uitkomst van het delen door twee wordt middels patchen weer bij elkaar geteld en gebruikt om een bepaalde klank te maken; het 'programma'. De Bitranger heeft een aantal uitgangen en een aantal ingangen. De uitgangen zijn dan van de frequency divider en ook van de adventure bits. Verder zijn er cv-ingangen voor vco, lfo en hfo, alsmede byte, xor, hack; en ze leveren allemaal een ander resultaat als je ze gebruikt met dezelfde input.

Cv-bron

Je kunt twee kanten op met de Bitranger – of eigenlijk duizenden kanten. Wat ik wil

zeggen: je kunt samen met de handleiding – die moet je hoe dan ook wel lezen! – uitzoeken wat precies wat doet, en vervolgens kun je redelijk strategisch een geluid (modulatie) maken. Je kunt ook zeggen (na het lezen van de handleiding): wat kan mij het schelen, ik ga eens lekker onbevooroordeeld loos. In beide gevallen komen er hele toffe dingen uit de Bitranger. Ga je hem vervolgens integreren in je eurorack-set-up, dan heb je er een interessante cv-bron bij, want de patronen die je met de Bitranger genereert, kun je als cv in je systeem patchen. Of je gaat met de audio die uit de Bitranger komt aan de slag met filtering en effecten. Wat je ook doet: succes verzekerd. Als je zelf geen ideeën meer hebt, dan helpt de Bitranger je weer op weg met een toffe sequence, een ongehoorde noise blast of een ritmische sequence die op een interessante manier groovert.

Conclusie

De Bitranger refereert met zijn looks, labeling en mogelijkheden aan de fascinatie voor elektronische apparaten waar veel Interfacelezers aan lijden. Daarnaast wakkert hij ook ongegeneerd onze experimenteerdrijf aan. Negen van de tien keer (gedeeld door elk willekeurig getal) gaat dat goed en is de uitkomst prima bruikbaar. Misschien niet meteen voor de gemiddelde Duitse schlager of Hollandse meezinger, maar wel degelijk voor een elektronische zomerhit of bruisende Noodlebar-sessie. ■

HET OORDEEL

- + klein doosje boordevol inspiratie
- + compatibiliteit eurorack
- audio-uit via mini-jack
- bijgeleverde kabels nogal kort

Een onuitputtelijke bron van bleeps, drones, C64-achtige fx, Nintendo goodies en zo meer

